

بسم الله الرحمن الرحيم

فرزند گلخانه و فوج حجت، جناب آقای دکتر سید علی مظفر پور
عضو محترم هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی بابل

سلام علیکم. با آرزوی سلامت و سعادت جنابعالی و خانواده محترم، خبری پیش از بند و خواستید منتهی را
برای شما بنویسم که شاید در بر دارنده مطالب سودمند و محصول تجربه بیش از ۷ دهه زندگی باشد. واقعیت
این است که خودم را برای این لازم واجد صلاحیت میدانم اما غیرم این موضوع فکر کردم که حالگونه که در سر
بزرگان دیده ایم، ماهم پای در جای پای آنها بگذاریم شاید خبری حاصل گردد.

در سال ۱۳۷۵ انگیزه معصومین به روشنی در برابر من نهاده شد که می شناختم بزرگوار شد، کاغذ خوب
و مانگا را بنیاد استارت آپیم ای بود با عنوان تضایح استاد که توسط یکی از اساتید شکیبوت این رشته برای
معصومین و دستیاران جوان نوشته بود و در آن نکات خواندنی بسیاری بود که علاوه بر تجربه شخصی این
استاد خواننده را به اندیشه و امید داشت و من با وجود بی اطلاعی از این رشته، بارها بخش هایی از آن را با
با دقت و لذت خواندم و آرزو کردم چنین کاری در رشته طب سنتی نیز صورت گیرد، یکی دو بار هم در جلساتی
و همایش ها چنین درخواستی را مطرح کردم که به حال پاسخی نشنیدم. لذا بر آن شدم به بهانه آشنایی که جنابعالی از
من خواستید، نکته هایی را که به ذهنم می رسید در بخش عمومی و اختصاصی بنویسم، شاید ملاحظه این نکته
سبب انگیزه نوشتن متون فلخر و از سر نو نگه توسط دیگران نباشد و همچنین اگر بهر جهت از دستیاران معصومین
طب سنتی که این متن را بهر چه کاستی ها نگاه کنند برایشان تکراری باشد که ان شاء الله تعالی نفع الیومین و قبلها
باشد و به جمله برگرفته از روایات: انظر الى ما قال ولا تنظر الى من قال، تقاضای کم به مطلب توجه کنید و من
به اظهار کنند و گوینده و نویسنده.

اما راجع به قسمت اول:

- ۱- سعی کنید همیشه فکر در زمان تدریس و معاینه بیمار با وضو باشند.
- ۲- هر روز ذکر استغفر الله، لا حول ولا قوة الا بالله و صلوات را در اوقات مختلف را تا نماز اتمام با توجه بکرات
کنید و نماز اول وقت را جدی بگیرید.
- ۳- خداوند روزی هر کس را از بجزای حلال مقدر کرده است تا جائیکه روزی به دنبال مزد و حق میگردد، صغایمان
دینا بوسه پس آن حدیث فوطی: فی حلاله حساب و فی حرامه عتاب، بسیار باعث گرفتاری شود.
- ۴- آزار دهنشی و آزار دهنشی لازمه و شرکهای انسانهای با شرف و اهل ایمان است البته در رفتارها
آزار دهنشی سبب میشود که جانب انصاف مراعات نشود و امتیازات و کاستی ها با دقت و توازی متفاوت
سنجیده شوند.
- ۵- خطرات ترین نوع ترس با شکوئی در دیوان عدل الهی، حق الناس است، مصداق حق الناس از
ساده ترین چیزها مثل بوق بیچاره زن و کدو غباری به پاک کردن تالوئی به آب و مال و حال مردم گفته
است، خلاصه این است به آسانی از حق الله بگذرد اما گرفتاری اصلی در قیامت حق الناس است و در روزهای
ملکوت در ماه ذی قعد ۲ رکعت نماز با آداب توصیف شده که مدعیان انسان را در قیامت از انسان
راضی خواهد کرد (انشاء الله).
- ۶- دعای بسیار فاخر، برکت و ارزمندهی باطلع: اللهم اقم لنا من خشيتك ما يحول بيننا وبين مصيباتك
در مراجع الجنان در اعمال شب نیمه شعبان وجود دارد که به غیر اکرم صلی الله علیه و آله آنرا به ما آموخته اند، اگر
فرستی دست را در صورت یا در قنوت گاهی با توجه به معنا بخوانند.
- ۷- آیه ۱۲ سوره یس، هشدار میدهد که انسان نه تنها در برابر اعمال خود مسئول است در برابر آثار اعمال
خود نیز در دیوان پر دانش الهی مورد آزر زبانی و البته سوال قدری نگردد این آیه را در اعمال مختلف و
نصیحت ها، خبری بگیرد.

۸- خدمت به مردم و رفع گرفتاریهای آنها و شاد کردن دلهای محکومین برکات بی‌مانندی دارد، حتی اگر بتوانید در حیات و ثبات و خدمات اموات بی‌واریت یا بدواریت را نیز شاد کند و صید و بخت به ایشان دارد که رعای این افراد در عالم برنج بسیار پرفایده است.

۹- این حدیث نورانی امیرالمؤمنین علیه السلام که فرمود: **ان الحق والباطل للعرفان باقدا را ارجال، الحق الحق تعرف اهله**... معیار خوبی برای رویارویی با مسائل مختلف شخصی در عرصه سیاسی و اجتماعی و هر دو و بازدارنده از اشتباه در سخن و قصاصات هاست، کار آیی این حدیث در زمان مابین از هر زمان دیگر است.

۱۰- در روابط با مردم، خود را بجای آنها و آنها را بجای خود ببینید، آنگاه تصمیمی مناسب و قابل دفاع در برابر مردم بگیرید، لا یتکون مؤمن مؤمناً حتى یحب لاهله ما یحب لنفسه.

۱۱- این حدیث نورانی که از حضرت صدیق طاهره سلام الله علیه و آله معصومین علیه السلام نقل شده تطایف انسان را خوب روشن می‌کند و حمایت قطعی هر دو طرف را در پی دارد: **من اصلح بینة و بین الله اصلح الله بینة و بین الناس**.

۱۲- تنبیه و تذکره و غرض از این احکامی است که شخصی است. خیلی باید مواظب بود که این احکامی در رفتار انسان و روابط با دیگران از سر دستان تا پیم نشینان و غیره ظاهر نشود، در حدیث از حضرت امام صادق علیه السلام است که ما من رجل یکتو و یتبیر الا لاله و جدهای نفس. ضمناً مشورت با شایسته‌گان و بهر حال از تصمیم گیری در حالت عصبانیت توصیه می‌شود که آدمی را از زیاده روی و اشتباه باز میداند.

۱۳- همه احتیاج به معظمت دارند لذا اگر شکر در چنین مجالسی یا گوش فرا دادن به سخنان ضبط شده اهل تقوا و معرفت غفلت نکنند.

۱۴- هر روز و هر چند آیه، قرآن را از روی قرآن (علاوه بر آن که از حفظ بخوانید) بخوانید. در حرم شیخ مرتضی انصاری همه شب کتاب معراج السعاده را میخواند و این کتاب را از خود شش دور میگرد.

۱۵- از این بنده کوچک خدای بزرگ چند لوح فشرده صوتی - تصویری در زمینه‌های اخلاق، پزشکی و نظامی که دانش آنها را در دستیاران و متخصصان و اب تدبیر منی سودمند است وجود دارد که علاوه بر دفتر طب سنتی، دانشگاه علوم پزشکی و مراکز دیگر آنها را تکثیر کرده است. اگر شخصی دست داد ویران و سقیدن آنها را بدو سودمند باشد بگوید از اینها که اخیراً صورت کتاب کهنی منشور شده با عنوان تدبیر طب سنتی و معنوی در پزشکی و درمان دارهای سلامت است که گمان میکنم یکبار در دیر یا یکبار خواندن آن خالی از فایده نباشد.

۱۶- آخرین توصیه این آیه شریفه مورد حشر است که هر چه گفتی در بطن آن رفعت است (آیه ۱۸)، **یا ایها الذین امنوا اتقوا الله و لنظر نفس ما قدمت لغد و اتقوا الله ان الله خیر بما تعملون**.

اما راجع به قسمت دوم: **در این قسمت عارضی را که شخصاً به طب سنتی در عرصه آموزش، پژوهش و خدمات مربوط میشود بوضوح میسازم؟**

۱- در مواجهه با بیماران حتماً به وضعیت گوارشی یا رتجه کنید، حتی اگر به ظاهر مشکل در جای دیگر باشد و همطوری به حالت روحی و روانی بیمار و شرایط اعراض نفسانی او قبل از ورود به دیگر معاینات، دقت کنید، خیلی از مشکلات بیماران در این دو نکته نهفته است.

۲- در تجویز داروها با رعایت مفادش رازی و اولاً به حداقل و ثانیاً تا حد امکان به داروی مفروض به داروی کتب

۳- جمله بزرگ خادم جمیع است یک جمله بسیار هم و بزرگش است که حکماء ما آنرا از لحاظ و اخلاف و نقل کرده اند و اقصیت این است که جمیع یا قوه مدبره ششمه و انعمی و امتیاز استثنائی طبیعتی است، و توجیه این موضوع بسیاری از مداخلات تهاجمی را منتفی می کند و یکس با تقویت آن خواهد از طریق القای امید و آسایش روانی و تحریک از طریق اصلاح مزاج بصورت تدریجی بسیاری از مشکلات بیمار بدون عوارض طرف می گذرد.

۳- استفاده‌ای که بدون آموزش و تدابیر ساده نظیر تقدیر، یشتیان، هیکوکنگی، روزان، خواب و بیداری، فعالیت‌های بدنی و مانند اینها نوشته شود، ابتزاز است. گاهی بعضی توضیحات‌های بسیار ساده و الجاپرا که کم‌هیت مثل توصیه، خوب جویدن غذا که در آموزه‌های اسلامی بر آن تأکید شده است، گاهی برای ترس و در درمان انجام میدهد چنانکه همین جود الصنع علاوه بر آسیب کردن عذرا و فراهم کردن فرصت برای آن‌زم‌ها، گواشی، قوهٔ مدبره را به بی‌سج عوامل حضم و روان‌ها برای استقبال از غذا و امداد که جای تأمل خاص دارد.

۵- رازی به حق سفارش می‌کند که پزشک در رویارویی با بیمار از هر پرسشی که بتواند به گونه‌ای مستقیم یا غیرمستقیم مانند گاو و گوسفند آن و یا موی برای بیمار یا و احیاناً برای دیگر افراد هم‌گروه گذران کند، چه بیمار ناشی مثل سگ و در وضعیت اشتغال، وضعیت مسکن، روابط خانوادگی و وضعی و امثال اینها میتواند زمینه ساز بیماری یا بهبود آن گردد.

۶- حدیث رازی و الهام بخش حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام حرف اول و آخر را دارد: «من تطیّب قلبی تطیّق الله و لیجتهد و لیضع، و تقوا، نهادیت تلاش برای دستیابی به هیچ‌ترین و دروغی‌ترین و مناسبت‌ترین حدیث پزشکی همراه با غیرخواهی و آموزش ناصحانه مستند خودسازی معنوی، بازآموزی و مطالعه، پژوهش، ابرام روشی و کمال خدمت برای آنها بین است که در این صورت در خطی حرکت می‌کند که آن حضرت (ع) ترسیم نموده است.

۷- مطلب بسیار مهمی که اصرار دارم آنرا بگذاشت مگر کنم موضوع حقوق بیماران است بخشی از این حقوق در اجتماع مطرح و استفاده از دانش روزی است که اینجای طب مکمل است، تقاضای منو که دارم اصل اول از منشور کار پزشکی استی را بار دیگر بخوانید.

۸- در حدیث نبوی (ع) است که ما انزل اللہ من دا وخلق له دوا (در روایت دیگر خلق له سبعین دوا) این بران معنا است که هیچ بیماری ای نمی‌تواند درمان نیفتد مگر ما باید با امید و توکل کوشش کرد و هیچ بیماری را که در دایه اکثرین مردم از شفایان امید کرد بلکه شایسته بود که در دوا یافتن آن بیماری کوشش کرد.

۹ - فرموده اند قید العلم بالکتابه و غیره بجا است که بحکم و اطلاع سودمند بیاوردانت کنید یا وادانت هارا که باید اما صارق علیه السلام را آن حدیث اشهر شده میفهمد فسوف محتاجون الیهما امر واجب این یا وادانت هابیا و مستو اند شمرش و حدیثی که همش باشد

۱۰- سخاوت علمی، بارش رحمت خدا را در پی دارد، با همت و مجتهد که ایم که به ازای یاد دادن و اظهار تجربه یا دانشی که بطور معمول در دسترس نیست به بزرگان حکیم، خدیو و پادشاهان و ارباب الناس می آموزد.

۱۱- کوشش کنید طایفه‌ایان شما به آنها با هر چه کنید و صرفاً با هر چه به شما افزایده‌اند که با پادشاه یا قبیله بزرگ‌تر از شما
زمان عربی ضرورتی ندارد و در عرصه آموزش طب سنتی است. مضایق و نظم حضور با مدیریت حسن مذاکرات
است. اما به مضایق و حضور به موقع در کلاس درس و در مکان‌های اجباری گیرید.

۱۱- دلس در حال بی‌خوشی است با رها از نینده شنیده شده که گویند یا رسیده که اگر رازی و ابن سینا امروز زنده بودند
چهار از آخرین اطلاعات روز هم استفاده میکردند و این بدین معناست که اصول و مبانی و امتیازات طب سنتی را
کما رنگه استند بلکه به مصداق حدوث نبوی (ص) اعلم الناس من جمع علم الناس الی علمه (منبعی علم) یا
حفظ سخنان و چارچوب اعتقاد علمی یافته‌ها را تحمیل و یادداشت خود را همگفت میکردند و به بزرگترین سبابت
میور زنده نگاه می‌کردند در حدیث حضرت امام امیرالمؤمنین علیه السلام نیز آمده است: العلم الزان لحاظ به فخر و
من کل علم احسنه نعمنا مؤکداً و در همین کمی جنبه تبلیغی و دانشجویان معارف را در خود را در راه نگاه می‌هم
کما به RDR که به فارسی تحت عنوان کتاب جامع گیاهان دارویی با حدود ۷۵۰ تصویر گیاهان و مواد منع مصرف
و هشدارها و وی و ده مجاز و غیر مجاز منتشر شده است بیندازند به ضرر نرخی‌ها بیدار

۱۴- مقدار داروی تجویز شده باید در حد ضرورت باشد و اولاً از نظر دوز اندازه باشد که بسیاری از دوزهای دارویی تجویز شده در قدیم را باید مورد تجدید نظر قرار دهیم و بسنگی که با هر مقدار آن را گاهی به نصف و گاهی باید تقلیل داد.

۱۵- بسیار اتفاق می افتد که مقدار دارو با اندازه ای است که بخشی از آن مصرف شده باقی میماند و در شرایطی که بیمار خانه سوداگران گیاهان دارویی و گیاهانی که در ایران قابل توجه است و عوضه است بصورت انبوه در وارد کردن آن را از خارج خواهد از جاری قانونی و خطاه جاری غیر قانونی برایشان سودا و در صورت اقدام به این کار می کنند چه بهتر است در تجویز داروها تا حد امکان مراقب این مسأله باشیم و همچنین آنکه تجویز داروهای وارداتی را اعم از مصرف و ترکیب باید به حد ضرورت تقلیل داد.

۱۶- بسیاری از بیماریها ناشی از زیاده خوری است تقلیل غذا غالباً در حد تقصیف و تشنگی به (موجب خیر و تسکین همی) میشود.

۱۷- الحاش حکیمان و اساتید موافقت میکنند که هر کدام چند توصیه مهم و کاربردی را می نویسند و یا لا اقل صحت میدادند که در یک گفتگوی حضوری ضبط شود و در اختیار اهل فن قرار گیرد. (*)

۱۸- یک آرزوی بدیهه آنکه این چند گفتار در صورت حضور یا غیره حضوری متخصمان برجسته طب نوین برای طرح کردن موارد توقف و ناتوانی آنها در درمان برخی بیماریها و همچنین دادن حد در موارد خطر که متخصمین طب سنتی باید بدون ملاحظه وارد آن عرصه نشوند می باشد، این بنده شخصاً در ملاقاتهای حضوری با برخی اساتید درجه اول کشور با اندکی تنگن گفتن و اعلام نیاز به دلتی، آمادگی آنها را برای انجام این درخواست دیده ام.

۱۹- بچقدر شایسته و در عین حال آسان است که در جلساتی از عزیزانی که در دانشکده های طب سنتی، از پایان نامه خود دفاع کرده یا می کنند برای ارائه یافته هایشان در عرض بیست و پنج دقیقه بصورت حضوری یا حتی ضبط شده دعوت شود و در آن جلسات دانشجویان و متخصمین طب سنتی حضور پیدا کنند.

۲۰- مسؤرت در امور بیماران و آموزش بصورت حضوری یا تلفنی بسیار پیر و نابیه است از آن عقلت نگین

سوی آخر

از پیران کهنه گوشتی و گفتن بر رویات و نداشتن حرف نود و نهم نام عذر میخواهم، ضایعی در این مورد بیشتر ندانم اما یک حرف مهم را در اینجا مورد تأکید قرار میدهم و آن اینکه در شبانه روز ۲۴ دقیقه زمان وجود دارد یک دقیقه از این ۱۴۴۰ دقیقه را در هنگام خواب به باز بینی و ارزیابی رفتار خود در روابط با خدا، خود، خلق خدا و خواه درم فی شخصی اختصاص دهید.

و موضوع مهم تربیت و پیمان با خدا بدون نظاهرو بیانیته دادن با این معنوی که خدا را با تو میمانیم که دانی و تجربه، توان خود را در جهت رضای تو و خدمت به بندگان تو بکار گیریم، در این صورت لحظه اظلام زندگی (خواب، بیداری، خوردن، نشستن، کشیدن، ...) در نگاه خداوند عبارت محسوب و مأجور است بی آنکه کسی جز شما از این پیمان و زمان آن آگاه باشند.

خداوند شما را همواره در مسیر رضای خود و خدمت به بندگان خود موفق بدارد و از یاد نبریم که اوج خوشبختی، راضی و مرضی بودن و مصداق رضی الله عنهم و رضوانه است - التماس دعا

۹۵۹۷

(*)

۱۷ مکرر - گاهی ممکن است وجود برخی نشانه های بیماری دیگر، انسان را از بیماری اصلی غافل کند و خاطرات و تجارب در این زمینه داریم، لذا ممکن است پراختن به درمان در رفع آن نشانه ها بدون تشخیص در سایر موارد به زیان بیمار تمام شود. مواردی وجود دارد که مثلاً نظایر یک کیفیت آدمی را از کیفیت عضو دیگر می بیند و در نتیجه کیفیت اعضا و نسبت این تغییرات به کیفیت غالب بدن تمام است. برای مثال نسبت سردی مفرج عضو در شرایط غلبه حرارت بدن مکرر - در تقیبه کیفیت اعضا و نسبت این تغییرات به کیفیت غالب بدن تمام است. لذا اهتمام به این تمام را در معاینات و معالجات از نظر دوز دارو باید با همان شرایط، در هنگام اعتدال یا انحراف آنکه خارج محوی بدن متفاوت است، لذا اهتمام به این تمام را در معاینات و معالجات از نظر دوز دارو